

Economia

L'opinió dels experts

Cauts amb la rep

DEBAT Sis experts debaten sobre els incipients indicis de recuperació
PARER Creuen que l'economia ja ha tocat fons, tot i que la tornada a la normalitat serà molt lenta

B. Badrinas / M. Sardà
BARCELONA

La prima de risc del deute espanyol es troba en els mínims dels últims dos anys, les exportacions estan en màxims històrics amb les comandes industrials i mostren una tímida recuperació, el turisme presenta ocupacions rècords, l'atur ha disminuït des de principis d'any... Les notícies positives, esquivades amb la informació econòmica en els últims anys, sembla que tornen. Però podem fiar-nos d'aquests indicis de represa i, veritablement, s'estan reflectint en l'economia real?

Aquesta qüestió va ser traslladada i debatuda dimarts passat per sis experts en economia dins el cicle Converses del Banc Sabadell, que impulsa El Punt Avui. I tot i que es fa difícil resumir prop de dues hores de conversa, la majoria de participants sí que van coincidir a assenyalar que sembla que s'ha tocat fons, però que el conjunt d'incerteses encara és

tan gran que en qualsevol moment hi pot haver una recaiguda. Amb tot, la recuperació no serà forta i trigarà uns anys a fer-se clarament perceptible pels ciutadans.

"Els indicadors macroeconòmics mostren que la crisi ha finalitzat, però estem al fons del pou i la recuperació serà lenta, sobretot en el camp laboral", va obrir el debat Gonzalo

Perill de recaiguda per les nombroses incerteses internacionals

Bernardos, professor d'Economia de la Universitat de Barcelona (UB). Un parer semblant el va expressar Alfred Pastor, professor de l'escola de negocis IESE: "Els desequilibris de l'economia espanyola en bona part s'han corregit i jo penso que de manera estructural." "Podem parlar—va afegir Pastor— de sortida de la crisi, però no de represa, que serà molt lenta perquè

força difícil ajudar la gent a trobar una feina." Sofia Rodríguez, directora de l'àrea de Macroeconomia del Banc Sabadell, va afirmar que l'economia espanyola tornarà a créixer a partir d'aquest segon semestre: "Hem aconseguit un punt d'inflexió i sembla

que la millora continuarà d'ara endavant de manera progressiva." L'enginyer Joaquim Coello també va reconèixer uns incipients signes de recuperació, tot i que es va mostrar més prudent en el llarg termini: "El creixement serà molt feble fins que l'atur

no baixi de l'actual 27%". En relació amb aquestes quatre opinions, Guillem López Casasnovas i José García Montalvo, tots dos professors de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), hi van mostrar les seves reserves. "Una cosa és el disseny i una altra la rea-

litat i, amb les dades actuals no disposem de fonaments suficients per dir que hem deixat la crisi enrere", va dir López Casasnovas, que hi va afegir: "No confio en la represa perquè hi ha moltes incerteses en l'economia espanyola i també en el context

Economia

L'opinió dels experts

Cap a un nou capitalisme...

La sensació que després d'aquesta crisi sorgirà un model econòmic diferent del que teníem abans era ben present en el debat que dimarts passat va aplegar sis experts a l'Hotel España, al Raval de Barcelona. I tot i que es feia difícil trobar respostes d'aquest canvi de paradigmes, alguns dels convocats ho va intentar. "El capitalisme del passat no serà el del futur i, de fet, jo penso que virarà cap a unes arrels més

productives", va afirmar Gonzalo Bernardos, professor de la UB. També va mirar de valorar aquests canvis Alfred Pastor, professor de l'IESE que, a banda de constatar el nou marc laboral sorgit als últims anys al conjunt de països desenvolupats, va mirar d'anar més enllà: "Ara diem que els nostres fills ho tindran més difícil que nosaltres quan, malgrat tot, som més rics que mai; ¿aquí hi ha una cosa que no funciona?"

Els participants en la conversa

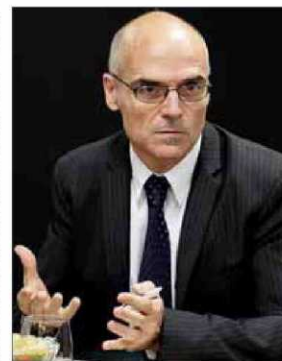

Joaquim Coello

ENGINEYER

Enginyer naval per l'Escola Tècnica d'Enginyers Navals de Madrid, el 1970, va ocupar diversos càrrecs en les empreses Bazán, Turbo Propulsors, Eurojet i Gamesa. El 2004 va ser president de l'Autoritat Portuària de Barcelona.

“Aquí les retallades s'han fet massa transversals i massa poc intel·ligents. En lloc de reduir costos variables, s'ha retallat en costos fixos i variables sense fer cap mena de distinció entre el que és important i el que no ho és”

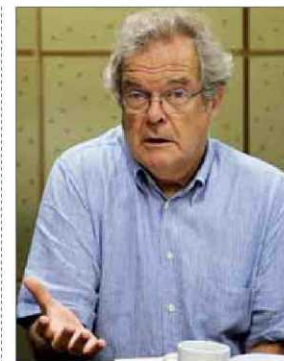

José García Montalvo

PROFESSOR D'ECONOMIA A LA UPF

Llicenciat en Economia i Empresa a la Universitat de València, el 1987. Director del departament d'Economia i Empresa a la UPF del 2007 al 2010 i consultor de l'OCDE i del Banc Mundial. És autor d'11 llibres i de més de 100 articles.

“L'economia global mostra encara molts signes de feblesa. Per tant, crec que ens trobem en un període d'estabilització més que no pas de recuperació, sobretot si es referim a la recuperació del mercat de treball”

Alfred Pastor

PROFESSOR D'ECONOMIA A IESE

Doctor en Economia per la UAB i pel MIT. Ha estat degà a la China-Europe Business International Business School, secretari d'Estat, conseller del Banc d'Espanya, economista del Banc Mundial, director general de l'INI i president d'Enher.

“De fet, si no s'hagués produït la crisi, res s'hauria corregit. I era necessari. Per sort, aquest país té molt potencial, perquè amb la quantitat de coses que han passat és un miracle que encara sobrevisqui”

resa

D'esquerra a dreta, Sofia Rodríguez, Gonzalo Bernardos, José García Montalvo, Alfred Pastor, Guillem López Casasnovas i Joaquim Coello ■ QUIM PUIG

internacional.” Per la seva banda, García Montalvo, va assegurar: “Estem en una fase d'estabilització però no de recuperació, perquè l'economia global encara mostra molts signes d'inestabilitat.”

Amb una taxa d'atur que voreja el 27%, el mer-

cat laboral, com no podia ser d'altra manera, va centrar bona part del debat i, malauradament, en aquest punt els experts no es van mostrar gaire optimistes, malgrat els estudis que recullen que la flexibi-

Passa a la plana següent

Gonzalo Bernardos

PROFESSOR D'ECONOMIA A LA UB

Vicerector d'Economia de la UB, també és professor de la UOC, de l'IBEL i d'Esade Argentina, a més de dirigir diversos màster. Ha publicat més de 200 articles, ha fet més de 170 conferències i col·labora en diversos mitjans de comunicació.

“Estem en una etapa de canvi i, per tant, d'incerteses. Un cop ens recuperem de la crisi tindrem una economia molt diferent, però ara per ara no es veu cap líder que pugui implantar les seves teories”

Guillem López Casasnovas

CATEDRÀTIC D'ECONOMIA A LA UPF

Llicenciat en Ciències Econòmiques i en Dret per la UB. Forma part de diversos consells assessors, com el de l'OMS per les Desigualtats de Salut.

“Tot va massa lent. Catalunya té alguns avantatges perquè la nostra cultura sempre ha estat exportadora, però necessitem antidòts de fora, aleatoris i sistèmics. Tot sols no ens en sortirem”

Sofia Rodríguez Rico

ECONOMISTA EN CAP BANC SABADELL

Llicenciada en ciències econòmiques per la Universitat de Santiago de Compostel·la, el 1994, i màster en economia monetària i finances pel CEMFI, el 1996. El 1999 es va incorporar a Banc Sabadell, on exerceix d'economista en cap.

“Tot i que el crèdit continuarà mostrant certa contracció aquest any i el que ve, cal destacar que no és necessari que mostri xifres positives perquè l'economia creixi”

Economia

L'opinió dels experts

Les frases

“La crisi econòmica està finalitzada, però ara som al final del pou i la recuperació serà molt lenta. Encara passaran alguns anys”

Gonzalo Bernardos

“No tenim prou constatacions per poder afirmar que hem deixat la crisi endarrerir”

Guillem López Casasnovas

“Hem aconseguit un punt d'inflexió però cal preguntar-se si continuarà, si s'avançarà”

Sofia Rodríguez Rico

“Hem millorat però seguim en recessió o amb creixement feble fins que no baixi l'atur, cap el 2016 o 2017”

Joaquim Coello

“En gran part, els desequilibris s'han corregit. Es pot parlar de sortida de la crisi, no de recuperació”

Alfred Pastor

“Ens trobem en una fase d'estabilització de l'economia però en cap cas podem parlar de recuperació”

José García Montalvo

“S'ha de continuar amb el sanejament de l'economia, a poc a poc, amb compte. No fem més disbarats”

Guillem López Casasnovas

“Les reformes encara no estan acabades: la laboral s'ha de fer més efectiva i intel·ligent. I cal fer la fiscal”

Joaquim Coello

“Després de la crisi, aquest país no s'assemblarà en res al d'abans. Serà el país de Zara i Mercadona”

Alfred Pastor

Diversos moments de la taula de debat que va estar moderada pel director d'El Punt Avui, Xevi Xirgo ■ QUIM PUIG

Ve de la plana anterior

litat proporcionada per la reforma laboral permetrà crear ocupació amb taxes de creixement més baixes que en el passat.

“L'actual taxa del 27% no està previst que baixi del 25% fins al 2017”, va dir Coello. El professor Gonzalo Bernardos també va pronosticar una solució a llarg termini: “No en les taxes actuals, però l'atur encara serà elevat el 2019 perquè calgui conèixer un país que hagi creat ocupació creixent a l'1%” “La desocupació es reduirà –segons Montalvo– perquè la gent emigrarà.”

Precarietat laboral

No obstant això, qui més va aprofundir en la qüestió va ser Alfred Pastor, que va pronosticar un nou mercat laboral menys estable i amb una precarietat alta, característiques que també es donaran en el conjunt de països del nostre entorn: “Aquesta

crisi ha canviat totalment el mercat de treball, que a partir d'ara serà més dur i de *low cost*; alguna cosa ens haurem d'inventar perquè no podem donar salaris decents només amb el turisme i el sector de la construcció”.

La reducció de l'atur trigarà i no serà clara fins d'aquí a uns anys

“Hem canviat la ultraseguretat per la ultraprecarietat, que sent optimista jo penso que desembarcarà en una més gran redistribució de les rendes”, va dir Bernardos mirant de resumir les paraules de Pastor. Sofia Rodríguez, del Banc Sabadell, va recordar que el mercat laboral és l'últim que es recupera després d'una crisi i va relativitzar els efectes positius que tenen les reduccions salarials: “Jo no estic d'acord que la devaluació interna comporti

només bondats, perquè no podem competir únicament en salaris i, a més, necessitem recursos per pagar els deutes.” Coello, per la seva banda, sí que va considerar que un aprofundiment en la devaluació interna pot facilitar la represa, tal com insinua l'FMI, tot i que això crearia més patiments socials en un moment en què la pressió sobre el ciutadà sembla que ha arribat al límit.

I arribats en aquest punt, els experts van repassar tot un seguit de mesures i reformes que consideren necessàries perquè la represa es faci més evident i guanyi potència. Entre aquestes va destacar la financera –un punt clau perquè el crèdit retorni i *apuntali* les pimes i el consum privat– i l'èxit en el control del dèficit públic.

“Tot i que el crèdit continuarà experimentant certa contracció fins al 2014, cal destacar que no és necessari que mostri xi-

fres positives perquè l'economia creixi”, va afirmar Rodríguez, que va qualificar de fonamentals els plans del Banc Europeu d'Inversions (BEI) de donar suport als crèdits a pimes. Per a Coello, un dels grans handicaps de l'economia catalana és la falta de crèdit: “El nostre teixit industrial està format majoritàriament per pimes i moltes no poden renovar els préstecs, malgrat que van bé.” López Casasnovas també va considerar fonamental una més gran implicació del BEI i de l'estat a través de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO): “Les grans companyies tenen accés al crèdit; el problema són les petites empreses, que estan sent molt collades.” García Montalvo, sobre aquest punt, va sentenciar: “Primer creixerà l'economia i després tornarà el crèdit.”

El control del dèficit i el retorn del crèdit farien guanyar confiança

“Cal complir les previsions pressupostàries per aconseguir la credibilitat que, ara per ara, falta a l'economia espanyola”, va dir Coello, tot remarcant la importància de no desviar-se en el dèficit. “La política de reformes –va afegir– no està acabada i, especialment, estic parlant de la laboral, la fiscal i l'administrativa.”

La rigorositat en el compliment dels objectius de dèficit públic també va ser un dels punts que López Casasnovas creu fonamental per facilitar la represa: “La inflació no és un problema, tampoc el mercat laboral, que s'ha flexibilitat força, però sí que ho són el dèficit públic, el cost de l'energia i el preu del crèdit.”

Per Rodríguez, el procés de desendeutament

tant de l'Estat com de les empreses i famílies serà més fàcil a partir d'ara: "La primera fase és la més complicada, però un cop recuperat el creixement els passos següents no han de ser tan traumàtics." "La clau -va afegir- és si les reformes aplicades tindran èxit." I, per al final, la sempre difícil reforma de l'administració, un punt en què els experts no van mostrar gaire esperances. "A l'administració, és difícil implantar-hi canvis, malgrat les millores dels últims anys", va dir Pastor, que hi va afegir: "Hi ha països que van raonablement bé amb una administració catastròfica."

En definitiva, i malgrat els claroscurs que encara presenta la situació actual, els sis experts no van abandonar l'optimisme per això. "Sembla sorprenent que, amb la gran quantitat de coses que fem malament, aquest país continuï funcionant", va concloure Pastor. ■

Les frases

“Les dades de l'atur milloren perquè cada vegada hi ha més desencantats que no tornen a les oficines del SOC, mentre d'altres emigren”
José García Montalvo

“Les actuacions més agressives ja han passat, tot i que s'ha de seguir endavant amb el sanejament”
Sofia Rodríguez Rico

“No crec que els mecanismes utilitzats a hores d'ara ens portin a una millora de l'ocupació”
Alfred Pastor

“Manca una reforma definitiva del sistema financer i una altra de l'administració pública”
Gonzalo Bernardos

“La sortida de la crisi no depèn només de nosaltres. Hem de fer els deures, sí, però pot ser insuficient”
Guillem López Casasnovas

“La gran pregunta és si el país està preparat per als grans canvis globals que es produiran”
Sofia Rodríguez Rico

“L'augment de les importacions és una bona dada. Significa que el consum hi va al darrere”
José García Montalvo

“Ja hi ha indicis de reactivació del mercat immobiliari. El crèdit hipotecari retornarà a final del 2014”
Gonzalo Bernardos

“Les lleis del mercat no solucionaran la falta de finançament. Es necessita l'actuació d'un banc central”
Joaquim Coello